

ogsaa bemærket af den ærede første Taler, at efter det er det kun Principalerne, som ville faae Frihed, og de kunne dog faae det allerede nu, da der jo ikke er et eneste Menneske, der forbyder dem at lukke deres Butiker. Hvis de have Lust til ikke at arbejde om Søndagen, kunne de lade være, de kunne lukke; men at give en Lov alene for at stifte en Fridag for Mennesker, der faktisk kunne stifte sig denne Fridag selv, det er dog temmelig lidt. — Endnu skal jeg gjøre en Bemærkning til det ærede Medlem, der sidder bag ved mig, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 9de Valgfreds (Chr. Jensen). Det ærede Medlem er under andre Forhandling, og ogsaa i Dag, fremkommet med den Bemærkning, at han ikke vil gaa med til denne Lov selv i en saa besteden Skikkelse som den, hvori den foreligger fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgfreds (P. Holm), fordi det er en Evangelium, Seg vil gjøre det ærede Medlem oprømt som paa, at der ikke er en eneste Lov i Verden, uden at det er en Tvangslov. Alle Love ere Tvangslove, idet de nemlig enten gaa ud paa at forbyde Folk at gjøre Noget eller paa at befale Folk at gjøre Noget (Afbyrdelse af Sol). Skal man modtage Noget, maa Andre dog give Noget, og hvis det ikke dreier sig om rent frivillige Gaver, men der var en Lov, der gik ud paa, at man skulde modtage Noget, maatte Loven ogsaa indeholde en Bestemmelse om, at Paagældende skulde give Noget, og det er ikke sikkert, at de gjorde det med god Villie. Uagtet jeg altsaa hører, at der fra et juridisk Standpunkt kan reises Indvendinger derimod, saa vil jeg indskrænke mig til at sige, at de allerfleste Love, vistnok ere Tvangslove. Det, som altsaa gjør en Lov slet, er ikke, at det er en Tvangslov, men Spørgsmaalet er, hvor Tvangen ligger. En Lov er slet, naar Tvangen ligger paa urette Sted, og den er god, naar Tvangen ligger paa rette Sted. Nu er der, som det ærede Medlem fra Christianshavn (Chr. Jensen) beed, mange Arbeidsgivere, som under alle Omstændigheder kunne tvinge deres Arbeidere til at arbejde om Søndagen. Hvis nu dette Forslag af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgfreds bliver til Lov, vil Forholdet blive dette, at saa vil der blive mange Arbeidsgivere, som blive tvungne til at give deres Arbeidere fri om Søndagen. Spørgsmaalet er nu altsaa: Hvad er det Rigtige, og det forekommer mig ganske utvivlsomt, at hvis Menneskene have baade en naturlig og guddommelig Ret til at have en Fridag, hvis det er faktisk, saa maa det ærede Medlem indrømme, at saa er det me-

get rimeligere at lægge Tvangen paa dem, som ville berøve dem denne Fridag, end omvendt. Forøvrigt kan jeg nu slet ikke indse, at det ærede Medlem i engang kan stemme for det Lovforslag, der er fremsat af Ministeren, efter det Standpunkt, det ærede Medlem indtager, kan han slet ikke stemme for Ministerens Lovforslag. Thi Ministerens Lovforslag vil nemlig tvinge alle Principaler til at lukke om Søndagen (Chr. Jensen: Ja!) Ja, men det kan godt være, at der er en hel Mængde Principaler, som helst ville være fri for den Tvang. (Chr. Jensen: Det kunne de godt blive). Kunne de blive fri, for den? Ja, det forekommer mig, at være en temmelig oprømt Udtalelse af det ærede Medlem, at han siger, at de kunne blive fri, selv om det Lovforslag, der er fremsat af Ministeren, bliver ophøiet til Lov; men det Spørgsmaal vil jeg henstille til den høitærede Justitsminister at svare paa. Nu siger det ærede Medlem rigtignok, at der er mange af Arbejderne, der ogsaa helst vilde undvære den Fridag. Ja, men nu bliver Spørgsmaalet: Er der da ikke mange flere Arbeidere, der ville have fri? Og saa bliver Spørgsmaalet, skulle vi saa af Hensyn til det Mindretal af Arbeidere, som ikke bryde sig om at være fri, tvinge en hel stor Mængde Arbeidere til at arbejde, fordi der er nogle enkelte blandt deres Kolleger, som helst ville arbejde? Gaa vi stadig ud fra det, at det er godt og naturligt for et Menneske at have en Fridag, saa siger jeg, at saa komme vi til at lægge Tvangen paa dem, som ville hindre Folk i at faae denne Fridag, og derfor vil jeg betænke mig adskillige Gange, førend jeg kan være med til det Forslag, der er fremsat af den høitærede Justitsminister, blandt Andet ogsaa af den Grund, at jeg er bange for, at naar først Principalerne have faaet fri, vil den Agitation, som nu er bragt i Stand fra Principalerne Side for at faae fri, selvfølgelig ophøre fra deres Side. Og der er jo Mange, der muligvis ville tage Hensyn — og det finder jeg fuldstændig berettiget — til Principalerne Agitation, men det kunde jo godt være, at naar Principalerne først havde faaet deres Krig frem, kunde Begejstringen for at gaa videre paa dette Omraade køles noget, og derfor mener jeg, at det er heldigt, at vi, der staa paa, at Friheden maa gives til saa Mange som muligt, endnu have Principalerne med i denne Agitation, og jeg vil betænke mig noget, før jeg slipper disse Principaler.

Thorup: Ja, dette Forslag om den offentlige Fred paa Folketirrens Helligdage